

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІЇ

**ЕВОЛЮЦІЙНІСТЬ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ**

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Середня освіта (Історія, англійська мова і література)
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	II

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри вітчизняної та
зарубіжної історії
28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

Назва курсу	Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії
Викладач (-і)	Євсеєнко Сергій Андрійович, к.іст.наук, доц.
Контактний тел.	+38 095 4080 295
E-mail	s.yevseyenko@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

1. Анотація.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки. Надає можливість опанувати знаннями сучасних засад зарубіжної історіографії, визначити її основні організаційні принципи та методологічні орієнтири, створити уявлення про основні проблеми сучасної зарубіжної історіографії та підходи до їх вирішення, окреслити основні історіографічні школи та їх представників.

Навчальна дисципліна «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії» розроблена на основі ОПП освітньої програми «Середня освіта (Історія, англійська мова і література)»

Предметом вивчення є організаційні засади та методологічні орієнтири сучасної зарубіжної історіографії.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії:

- Історія давньої Греції та Риму;
- Історія середніх віків;
- Історія країн Європи та Америки нового часу;
- Історія країн Європи та Америки новітнього часу;
- Історія країн Азії та Африки нового часу;
- Історія країн Азії та Африки новітнього часу;
- Історіографія та джерелознавство

на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Методологічні засади історичних досліджень», «Цивілізаційні засади світової історії» «Парадигма сучасної вітчизняної історіографії».

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається аналіз сутності історіографічних підходів, основних етапів розвитку європейської історіографії, характерних рис основних історіографічних шкіл сучасності; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих положень історіографічних шкіл європейських країн, осмислення та обговорення значимих історіографічних явищ у загально історичному процесі; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні

творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання «Історіографічні школи окремої європейської країни: методологічні засади, здобутки, перспективи».

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014. 03 Середня освіта (Історія)	Вибіркова	
	Освітня програма Середня освіта (Історія, англійська мова і література).		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: «Історіографічні школи окремої європейської країни: методологічні засади, здобутки, перспективи		Семестр	
Загальна кількість годин: 120		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти «магістр»	год. 20	год.
		Практичні, семінарські	
		год. 16	год.
		Лабораторні	
		год. -	год.
		Самостійна робота	
		год. 84	год.
Вид контролю: екзамен			

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про основні досягнення і сучасні тенденції, а також актуальну проблематику наукових

досліджень в історіографії зарубіжних країн в новітній час, а також виділити і розкрити методологічну специфіку тематики перспективних дослідницьких питань, пов'язаних з концептуальними інноваціями, що запроваджуються в останні роки в історичну науку.

У результаті вивчення дисципліни здобувач має:

- знати й вміти характеризувати основні напрямки розвитку сучасної історіографії зарубіжних країн;
- аналізувати дослідницьку специфіку сучасної історіографічної думки;
- окреслювати і виділяти нові тенденції й актуальну проблематику в галузі історіографічних досліджень;
- удосконалювати вміння здобувачів опрацьовувати й аналізувати історичні твори провідних представників історичної думки;
- закріпити навички здобувачів працювати з історіографічною літературою.

4. Результати навчання

-Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, мовознавства, літературознавства, методики навчання іноземних мов, літератур, історії та психології;

- Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;

- Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування;

- Професійна дільність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;

- Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;

- Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;

- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;

- Аналіз явищ та процесів світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку, визначення інформаційного потенціалу конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми, дослідження життя та діяльності конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики, здійснення експертизи пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації;

- Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства та психології;

- Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки нсіів різних культу, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;

- Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної історії, філології, психології;

- Логічне й послідовне мислення, здійснення аналізу та синтезу різних ідей, точок зору, мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами

5. Політика курсу заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, академічну свободу та академічну добросовісність, що є головними рушійними силами наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення з історичними джерелами та історіографічними працями.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з історичних джерел, знання основних дефініцій, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

5. Схема курсу

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Особливості та загальні тенденції розвитку сучасної зарубіжної історіографії.

Нові форми організації історичної науки у першій половині ХХ ст. Сутність неокантіанського, негегельянського напрямку, релігійно-філософських концепцій в історіографії країн Європи й Америки. Етапи і головні досягнення «нової історичної науки» в країнах Європи.

Тема 2. Французька історіографія новітнього часу

Організаційні засади і теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині ХХ ст. Напрями і школи французької історіографії в 1918- 1945 рр. Організація історичної науки в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік.

Тема 3. Англійська історіографія новітнього часу

Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в першій половині ХХ ст. Напрями і школи англійської історіографії в 1918-1945 рр. Організаційні основи британської історіографії другої половини ХХ ст. Основна проблематика досліджень в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 4. Історіографія США новітнього часу

Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст. Історіографія США у 1918-1945 рр. Організаційні основи й методологічні засади історичної науки в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Історіографія США в в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 5. Німецька історіографія новітнього часу

Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії. Напрями і школи німецької історіографії в 1918-1945 рр. Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 рр. Основна проблематика досліджень в другій половині в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. у ФРН.

Тема 6. Російська історіографія новітнього часу

Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках ХХ ст. Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945-1991 рр. Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії після 1991 р.

Тема 7. Концептуальні підходи в історичній тематиці провідних зарубіжних історіографічних шкіл.

Розширення кола центрів зарубіжної історіографії – Швеція, Прибалтика, Іспанія, Італія, країни Центральної і східної Європи та ін. Основні історіографічні проблеми сучасності – парламентаризму, фашизму, глобалізації, національні проблеми та ін. Українські проблеми в сучасній зарубіжній історіографії.

7. Система оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- усне опитування;
- тестові завдання;
- самостійні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- контрольні роботи змістових модулів;
- проектні завдання;
- контрольна робота залікового модуля (екзамен)

Форми поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий

семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, виконання тестових завдань та самостійних робіт.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання контрольних робіт змістового модулю. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнтів.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є іспит.

ГРАФІК поточного контролю

Кількість КТ – 3

Коефіцієнт КТ – 0,15

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,15

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: іспит: усна частина (коефіцієнт - 0,4)

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1.	КТ № 1	обговорення	Семінарське заняття № 1-2
2.	КТ № 2	обговорення	Семінарське заняття № 3-5
3.	КТ № 3	обговорення	Семінарське заняття № 6-7
4.	КРЗМ №1	тест	Семінарське заняття № 8

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь студентів на кінець певного етапу навчання (в кінці семестру).

Курс «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії» вивчається протягом одного семестру.

Формою підсумкового контролю в II семестрі є **іспит**, який контролює рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та набуття ними навичок і умінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю.

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота				Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1					
КТ 1	КТ 2	КТ 3	КРЗМ 1	40	60+40
15	15	15	15		

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру (60%) та балів, набраних за усні відповіді під час іспиту (40%).

Процедура проведення підсумкового контролю (іспиту) регламентована програмою підсумкового контролю з навчальної дисципліни, затвердженою на засіданні кафедри вітчизняної та зарубіжної історії.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82–89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75–81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67–74			D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1–34			F	з обов'язковим повторним курсом

Зміст екзаменаційної підготовки

1. Організаційні засади британської історіографії.
2. Основні представники британської історіографії.
3. Методологічні засади британської історіографії.
4. Провідна проблематика британської історіографії.
5. Методологічні засади німецької історіографії.
6. Провідна проблематика німецької історіографії.
7. Організаційні засади німецької історіографії.
8. Основні представники німецької історіографії.
9. Організаційні засади французької історіографії.
10. Основні представники французької історіографії
11. Методологічні засади французької історіографії.
12. Провідна проблематика французької історіографії.
13. Методологічні засади американської історіографії.

14. Провідна проблематика американської історіографії.
15. Організаційні засади американської історіографії.
16. Основні представники американської історіографії.
17. Проблема фашизму в сучасній зарубіжній історіографії.
18. Національні проблеми в сучасній зарубіжній історіографії.
19. Проблема парламентаризму в сучасній зарубіжній історіографії.
20. Проблема глобалізації в сучасній зарубіжній історіографії.
21. Швеція як новий центр зарубіжної історіографії.
22. Прибалтійські країни як новий центр зарубіжної історіографії.
23. Українські проблеми в сучасній зарубіжній історіографії.
24. Проблема євроінтеграції в сучасній зарубіжній історіографії.
25. Проблема атлантичної (НАТО) інтеграції в сучасній зарубіжній історіографії.
26. Проблема «вестернізації» європейської культури в сучасній зарубіжній історіографії.
27. Сучасна історична наука в Росії: проблеми, уроки.
28. Сучасна історична наука в Польщі.
29. Історичні дослідження в Чехії.
30. Сучасна історична наука в Болгарії.
31. Нові тенденції розвитку історичної науки в країнах Центральної Європи.
32. Нові тенденції розвитку історичної науки в країнах Східної Європи.
33. Сучасні оцінки радянської історіографії.
34. Історія Німеччини як об'єкт сучасної історіографії.
35. Історія Франції як об'єкт сучасної історіографії.
36. Історія Великої Британії як об'єкт сучасної історіографії.
37. Історія США як об'єкт сучасної історіографії.
38. Історія Італії як об'єкт сучасної історіографії.
39. Історія Іспанії як об'єкт сучасної історіографії.
40. Історія південних та західних слов'ян як об'єкт сучасної історіографії.

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії»

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює історичну інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку історичних явищ, проявляє високу мовну культуру.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, самостійно оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей, виявляючи особисту позицію щодо них, визначає більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей, виявляє здатність на історичному матеріалі визначити проблеми сучасної вітчизняної історії та перспективи її розвитку.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв’язання навчальної проблеми, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії, визначає переважну більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює історичні факти та діяльність осіб, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, визначає більше половини історичних джерел, може назвати більшість історіографічних робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між історичними явищами у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину історичних джерел, може назвати п’ять-шість історіографічних робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), відокремлює окремі ознаки явищ і процесів, встановлює послідовність і тривалість історичних подій, визначає не менше половини історичних джерел, може назвати до п’яти історіографічних робіт.

70 балів – здобувач в цілому відтворює фактичний матеріал теми, може дати стисло характеристику історичній постаті, встановити послідовність подій на основі знання їх дат, загалом правильно вживає історичні терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей історичного процесу, визначає три - чотири історичних джерела, може назвати дві-три історіографічні роботи.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки історичних понять та процесів, з допомогою викладача аналізує історичні факти, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, визначає два-три історичних джерела, може назвати одну-дві історіографічні роботи.

60 балів – здобувач може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення історичних термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні дати, здатен визначити один-два історичних джерела, історіографічний аналіз відсутній.

59-35 балів – здобувач має загальне уявлення про хронологію подій, вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати історичні факти та діяльність людей, може двома – трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, дати визначення історичному поняттю, не вміє порівнювати історичні факти та діяльність осіб, володіє матеріалом на рівні окремих історичних фрагментів, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом історичного матеріалу, може назвати одну-дві історичні події, історичні постаті чи історико-географічні об’єкти.

8. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Історіографічний словник. Навчальний посібник для студентів історичних факультетів університетів / За ред. С. І. Посохова. - Х.: вид-во Харків. ун-ту, 2004. - 348 с.
2. Історик і Влада. Колективна монографія / Відп. ред. В. Смолій; Тв. кер. проекту І. Колесник; Авт. кол.: В. Андрєєв, О. Богдашина, В. Ващенко, І. Верба, Д. Вирський, Л. Зашкільняк, Я. Калакура, А. Киридони, Ю. Кісельова, В. Масненко, В. Осін, А. Острянюк, С. Світленко, О. Удод, В. Яремчук, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. - К.: Інститут історії України НАН України, 2016. - 543 с.
3. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності / Л.Зашкільняк. - Львів, 1999. - 256 с.
4. Нові перспективи історіописання / за ред. Пітера Берка. - К.: Ніка-Центр, 2004. - 392 с.
5. Яковенко Н. Вступ до історії / Наталя Яковенко. - К.: Критика, 2007. - 376 с.

Додаткова література

1. Алексеева Г.Д. Историческая наука в России. Идеология. Политика (60-80-е гг. XX в.) / Г.Д.Алексеева. - М.: Ин-т рос.истории РАН, 2003. - 248 с.
2. Арон Р. Избранное: измерения исторического сознания / Р.Арон. - М.: РОССПЭН, 2004. - 528 с.
3. Баскаков А.Я. Методология научного исследования / А.Я.Баскаков, Н.В.Туленков. - К.: МАУП, 2004. - 216 с.
4. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія ХХ віку. 1914-1991. - К., 2001.
5. Горобець В. "Нова соціальна історія": можливі українські перспективи у світлі європейських досягнень і проблем // Історія та історіографія в Європі. - К., 2003. - Вип. 1-2.
6. Гуревич А.Я. Исторический синтез и Школа «Анналов» / А.Я.Гуревич. - Ин-т всеобщей истории. - М.: Индрик, 1993. - 328 с.
7. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія / Відп. 11та кер. 11авт. кол. О. А. Удод. НАН України. Інститут історії України. - К.: Інститут історії України, 2015. - 462 с.
9. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки / Гол. ред. В. Смолій; відп. ред. І. Колесник. - К., 2005-2006. - Вип. 1-2.
10. Заярнюк А. Про те, як соціальна історія ставала культурною // Україна модерна. - Київ; Львів, 2005. - Ч. 9.
11. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки / Под ред. И. П. Дементьева и А. И. Патрушева. - М., 2000.
12. Історія та історіографія в Європі: Зб. наук, праць / Редактори С. Стельмах, Г. Хаусман. - К., 2003-2004. - Вип. 1, 2-3.
13. Колесник І.І. Українська історіографія XVIII - поч. ХХ ст. - К., 2000.
14. Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. - К., 2004.
15. Кені П. Карнавал революції. Центральна Європа 1989 року. - К., 2006.
16. Ковальченко І.Д. Методы исторического исследования / И.Д.Ковальченко. - М.: Наука, 2003. - 486 с.
17. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії. Зі статтю Ганса-Георга Гадамера. - К., 2006.
18. Козеллек Р., Шеррер Ю., Сігов К. Історичні пошуки ідентичності. Українсько-німецький колоквиум. Червень 2000. - К., 2004.
19. Мак-Нил В. Піднесення Заходу: історія людського суспільства / Пер. з англ. А. С. Волинський та ін. - К., 2002.
20. Маланчук-Рибак О. Жінка в історії. Навчальна хрестоматія для студентів історичних та гуманітарних факультетів університетів. -Львів, 2002.

21. Мегилл А. Историческая эпистемология / А.Мегилл. – М.: Канон, 2007. – 480 с.
22. Методологические проблемы истории. Учебное пособие / Под ред. В. Н. Сидорцова. - Минск, 2006.
23. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. - К., 1994 -Т. 1-2.
24. Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія. Історіософія світової та української історії XVII-XX століть. - К., 2002.
25. Присяжнюк Ю. Ментальність і ремесло історика. Методологічна парадигма селянствознавчих студій в Україні на зламі XX-XXI ст. - Черкаси, 2006.
26. Репина Л. П., Зверева В. В., Парамонова М. Ю. История исторического знания. Пособие для вузов. - М., 2004.
27. Репина Л. П. "Новая историческая наука" и социальная история.-М., 1998.
28. Репина Л. П. Культурная память и проблемы историописания (историографические заметки). - М., 2003.
29. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей. Панорама сучасної науки / Пер. з фр. В. Шовкун. - К., 1998.
30. Споры о главном. Дискуссии о настоящем и будущем исторической науки вокруг школы "Анналов". - М., 1993.
31. Таран Л. В. Историческая мысль Франции и России 70-е годы XIX - 40-е годы XX в. - К., 1994.
32. Таран Л. В. Новые тенденции в мировой и украинской историографии // Диалог со временем. Альманах интеллектуальной истории. - М., 2004. - Вып. 13.
33. Удод О. А. Україна: філософія історії. - К., 2003.
34. Уайт Х. Метаистория: историческое воображение в Европе XIX в. / Х.Уайт. – Екатеринбург: изд-во ун-та, 2002.- 528 с.
35. Українська наукова термінологія. Історія та сучасний стан. – К.: Наукова думка, 2015. – 118 с.
36. Чакраворті-Співак Ґаятрі. В інших світах. Есеї з питань культурної політики. - К., 2006.
37. Шартье Р. История сегодня: сомнения, вызовы, предложения // Одиссей. Человек в истории. 1995. - М., 1995.
38. Февр Л. Бои за историю / Луи Февр. - М., 1991.